

Choroba z Lyme – co warto wiedzieć o borelio- zie?

Kleszcze to małe, niepozorne pajęczaki, które są pasożytami ludzi oraz zwierząt. Pomimo swojego niewielkiego rozmiaru stanowią ogromne zagrożenie dla naszego zdrowia, będąc wektorem wielu chorób zakaźnych. Bezpośrednie zetknięcie z kleszczem najczęściej kończy się boreliozą, nazywaną też chorobą z Lyme. Jak ją rozpoznać? Czym grozi nieleczona borelioza? Odpowiedzi na te pytania znajdziesz w poniższym tekście.

Na boreliozę może w Polsce chorować nawet kilkaset tysięcy osób rocznie!

Bezpośrednią przyczyną boreliozy są bakterie *Borrelia burgdorferi*, które przenoszone są wraz ze śliną kleszczy z rodzaju *Ixodes*. Choroba ta występuje głównie na terenach Europy i Ameryki Północnej, choć obserwowana bywa również w niektórych rejonach Azji.

Każdego roku w Polsce odnotowujemy około 20 tysięcy przypadków boreliozy. Niestety specjaliści od chorób zakaźnych informują, że liczby te mogą być nawet dziesięciokrotnie zaniżone.

Objawy boreliozy są wysoce niespecyficzne

Najbardziej charakterystycznym objawem boreliozy jest rumień wędrujący, czyli pierścieniowata zmiana skórna, która pojawia się po kilku lub kilkunastu dniach od ukłucia kleszcza. Jest to jeden z najwcześniejszych symptomów i mogą towarzyszyć mu objawy grypopodobne takie jak podwyższona temperatura ciała, ból głowy czy bóle stawów. Niestety brak rumienia wędrującego wcale nie wyklucza zakażenia krętkami boreliozy. Okazuje się, że pojawia się on u zaledwie 30-60% zakażonych osób.

Dlaczego statystyki dotyczące zachorowań na boreliozę są tak niskie? Wynika to z faktu, że objawy boreliozy są niespecyficzne, przez co odpowiednia diagnostyka zostaje wprowadzona stosunkowo późno.

Choroba ta może występować jako

- chłoniak limfocytowy skóry – wczesna postać, występująca jako niewielki guzek na małżowinie ucha, brodawce sutkowej lub mosznie;
- neuroborelioza, czyli zakażenie obejmujące centralny i obwodowy układ nerwowy – w przebiegu tej postaci może dojść do porażenia nerwów czaszkowych, zapalenia mózgu lub opon mózgowo-rdzeniowych, z towarzyszącymi zaburzeniami poznawczymi;
- kardioborelioza, czyli zakażenie obejmujące mięsień sercowy – postać ta może objawiać się zapaleniem osierdzia, wsierdzia lub mięśnia sercowego, zaburzeniami przewodnictwa, a nawet migotaniem przedsionków;
- zapalenie stawów – zmiany chorobowe, takie jak ból, obrzęk lub zaczerwienienie, mogą dotyczyć jednego lub kilku dużych stawów, najczęściej stawu biodrowego, łokciowego i kolanowego;
- przewlekłe zanikowe zapalenie skóry – późna postać choroby, objawiająca się rozległymi obrzękami zapalnymi skóry, które przechodzą w jej zanik.

Najskuteczniejsze badania na boreliozę

Krętki boreliozy wyróżniają się specyficzną budową i zmiennością antygenową. Cechy te sprawiają, że brak jest jednego, w pełni skutecznego testu. Istnieje kilka metod diagnostycznych, które znajdują zastosowanie w zależności od postaci choroby. W postępowaniu diagnostycznym duże znaczenie ma również wywiad z pacjentem, może bowiem wskazywać na obecność niespecyficzných objawów choroby lub ukłucie kleszcza w przeszłości.

Wśród badań na boreliozę, które są obecnie używane w diagnostyce tej choroby, najczęściej stosuje się:

- oznaczenie miana swoistych przeciwciał klasy IgM i/lub IgG metodą ELISA;
- oznaczenie miana swoistych przeciwciał klasy IgM i/lub IgG metodą Western blot.

Co należy wiedzieć o leczeniu boreliozy?

Należy podkreślić fakt, że borelioza stała się w ostatnich latach dużą pożywką dla wszelkich teorii pseudomedycznych. W Internecie można spotkać się z różnymi metodami leczenia obejmującymi wielolekowe terapie, zioła czy specjalną dietę.

Tymczasem borelioza to choroba relatywnie łatwa do wyleczenia standardowymi antybiotykami.

Podstawą leczenia boreliozy jest antybiotykoterapia

Terapia opiera się na zastosowaniu wybranego antybiotyku w okresie od 14 do 30 dni. Wytyczne te dotyczą zarówno choroby w początkowym stadium rumienia wędrującego, jak i jej cięższej postaci, jaką jest kardio- lub neuroborelioza. Najczęściej stosowane antybiotyki na boreliozę to:

- amoksycylina;
- doksycyklina;
- ceftriakson;
- azytromycyna;
- aksetyl cefuroksymu.

Lepiej zapobiegać niż leczyć – jak ustrzec się przed kleszczami?

Na łonie natury należy pamiętać o odpowiedniej ochronie. Podczas spaceru po lesie lub parku warto zastosować profilaktykę chorób odkleszczowych, na którą składają się trzy filary.

- **Szczelne zasłonięcie skóry** – zalecane jest ubranie z długimi rękawami i nogawkami, a także zakryte buty z wyższą cholewką. Jasny kolor ubrania pozwala na szybsze zauważenie kleszcza.
- **Używanie repelentów** – badania wykazały, że największą skuteczność mają preparaty zawierające n,n-dietylo-m-toluamid, czyli DEET. Odstraszają komary oraz kleszcze z ponad 90% skutecznością.
- **Dokładne obejrzenie skóry w domu** – ze szczególnym uwzględnieniem miejsc, w których skóra jest cienka, czyli pachwin, tylnych części kolan, wewnątrz ramion, a u dzieci – głowy i szyi.

Bibliografia:

1. Steere AC, Strle F, Wormser GP, et al. **Lyme borreliosis** [published correction appears in Nat Rev Dis Primers. 2017 Aug 03;3:17062]. Nat Rev Dis Primers. 2016;2:16090. Published 2016 Dec 15.
2. Tatum R, Pearson-Shaver AL. **Borrelia Burgdorferi**. [Updated 2020 Jul 19]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2021 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK532894/>
3. Stanek G, Strle F. **Lyme borreliosis**. Lancet. 2003 Nov 15;362(9396):1639-47